

MILANTEK KAGI

Ini Denu Sa Libelu Milantek Kagi

Medoo da migsulat siini libelu, si Datù Salomon owoy sa medoo liyu etaw épê melabel penemdem diyà sa tanà Islaél. Migsulat da anì metiigan sa etaw sa metudà adat da owoy anì mekeiwod da sa kenà da mesalà. Sa milantek penemdem pinelagà etaw egtigdeg diyà sa dalan anì ipehaa di diyà kenagda sa nesugat dalan ukitan da. Mesagkat ma eg-indawen di sa etaw pauken owoy ngahàngahà. Diyà Muna Kolintu, kansad 1:18–25, si Hésus Kelistu sa pinelagaan sa “melabel penemdem i Nemula.”

Ini Ulan Sa Milantek Kagi

1 ¹Na, ini sa medoo milantek kagi i Datù Salomon anak i Dabid sa migkedatù diyà sa tanà Islaél egoh anay.

²Ini sa ulan siini medoo milantek kagi anì meketabang keniko egpetumàmà sa keketiig owoy mekepetulanged keniko owoy mekepetiig keniko diyà sa medoo milantek kagi medalem selepangan. ³Meketulù ini i diyà keniko denu sa mepion egbaelan diyà sa hagtay owoy sa metudà ukit owoy sa mepion adat. ⁴Mebaluy kumilantek sa medoo endà duen netiigan, owoy mebaluy ma meketulù sa medoo batàbatà anì metiigan da humemilì sa mepion. ⁵Owoy mekedugang ma sa keketiig diyà sa medoo etaw tapay dé épê netiigan, owoy mekeuman

ma diyà sa netiigan sa medoo épê pinangagian ⁶anì metiigan da sa medoo nelidung selepangan sa medoo milantek kagi owoy sa medoo igpegeatuk igsaen sa medoo épê netiigan.

⁷Na, iya sa keduwan sa keketiig ko sa kekelimedang ko diyà si Datù Nemula. Dodoo eg-ekedan sa medoo ngahàngahà polo sa kilantek owoy sa keindaw.

Ini Sa Sasà Diyà Sa Medoo Batàbatà

⁸O Aduḡ, dinegdineḡ ko sa igtulù i emà ko diyà keniko owoy penemdem ko ma sa eg-ikagiyeḡ sa inay ko, ⁹enù ka kumepion sa adat ko danà sa igtulù da keniko, lagà sa metolol ules owoy lagà sa basak egpekeuman diyà sa ketolol ko.

10O Adug, amuk enggaten ka sa medoo tegebael salà, yaka eg-unut ta diyà kenagda.

11Upama amuk ikagiyan da kuna, guwaen da, “Téél ka dé melaeb ki. Pelaeban ta sa etaw endà eg-agtem. 12Apiya di pa mebagel da ini egoh, imeten ta doo kagda owoy salidan ta pa amuk mematay da dé.

13Mengaa ki sa medoo mapulù langun taman owoy penuen ta sa dalesan ta sa medoo inapel ta. 14Téél ka dé, unut ka kenami enù ka sebaedan ta daa amuk duen sa mekuwa ta.”

15O Adug, yaka eg-unut ta diyà sa medoo etaw éhê iya wé. Iwod ko polo kagda. 16Takà da egkelukuy egbael sa medaet, huenan di melemu sa keimatay da. 17Lagà da sa manuk. Epan di daa sa eghauwen da dodoo endà sagipaen da duu sa litag kenà da gapenen. 18Dodoo sa medoo etaw éhê iya, endà netiigan da duu nelitag da mendaa diyà sa ungayà da. Sa hagda doo munoy lawa sa lagà eglitagen da. 19Hediya ma sa metebowon sa nakawen enù ka kepatay sa mehaa di.

**Ini Sa Sasà Di Anì Endà Ekedan
Da Duu Sa Keketiig**

20Na, sa keketiig lagà sa etaw eg-umow diyà sa medoo dalan owoy diyà sa padian. 21Egpetaled eg-ikagi diyà sa kenà sa medoo bengawan sa menuwa owoy diyà sa kenà sa

medoo etaw egkesetipon. Ini sa eg-ikagiyan di, guwaen di, 22“O medoo etaw ngahàngahà, endà sabuhan yu duu, hih, sa kepengahàngahà yu? Nengan taman sa kepeumàumà yu sa keketiig? Ngadan nengan sa keeked yu sa tuu kagi? 23Amuk dinegdinegen yu sa keindaw ku keniyu, ipetiig ku diyà keniyu sa mepion sasà owoy tulonen ku ma diyà keniyu sa naken netiigan.

24“Mesagkat a dé eg-umow owoy eg-enggat keniyu, dodoo endà egdinegdinegen yu duu owoy endà ma egsagipaen yu duu sa inikagi ku. 25Endà egsagipaen yu duu sa sasà ku, owoy eg-ekedan yu ma sa keindaw ku keniyu. 26Huenan di, gemenan ku daa kiyu amuk tebowen yu sa dakel kelikutan. Pigtooyon ku ma kiyu amuk tebowen yu sa mekelimedang, 27owoy amuk mekeuma sa dakel kelikutan diyà keniyu lagà sa sepuk nelapegan kelamag siling, owoy amuk tigtu yu mekehiduhidu owoy amuk mepasangan yu ma.

28“Amuk meuma iya wé agdaw, umumow yu diyà kenak dodoo endà sagipaen ku duu kiyu. Apiya di pa pengauwen yu aken, endà doo hauwen yu duu aken, 29enù ka endà meiyapan yu duu sa keketiig, owoy eg-eked yu ma eg-adat diyà si Datù Nemula. 30Endà ma meiyapan yu duu sa igtulù ku

diyà keniyu, owoy endà ma tinugbengél yu duu sa keindaw ku keniyu. **31**Huenan di, mesakem yu doo sa bunga sa binaelan yu, owoy mepelihay yu ma danà sa medoo medaet binaelan yu. **32**Mekesugsug sa medoo etaw endà duen netiigan enù ka sinekê da sa keketiig, owoy mepigtamayan ma sa medoo ngahàngahà enù ka mebagel lingoyen da. **33**Dodoo kumepion polo sa hagtay sa medoo etaw egsakem sa eg-ikagiyen ku. Endà dumuen sa kelimedangan da, owoy kumelanih ma sa keugpà da.”

Ini Sa Untung Sa Keketiig

2 **10** Adug, petulengtuleng ko sa igtulù ku diyà keniko, owoy yaka ma egkelipengan duu. **2**Dinegdineg ko sa ketulù sa neketiig, owoy udesi ko penemdem anì metiigan ko. **3**Udesi ko lagbet sa tuu keketiig anì mekuwa ko owoy anì metiigan ko ma. **4**Pengaa ko iya wé lagà sa kepengaa ko sa pilak ataw ka sa liyu mapulù langun taman nekelidung. **5**Amuk baelan ko iya wé, metiigan ko sa selepangan sa kekelimedang diyà si Datù Nemula, owoy melayam ka ma diyà kenagdi.

6Si Datù Nemula sa megay sa milantek penemdem, owoy kagdi ma sa keduwan sa keketiig owoy sa kekesabut. **7**Tuluèn di sa medoo etaw

egpangunut diyà kenagdi anì mekehemili da denu sa mepion, owoy kagdi sa lagà kelasag enù ka kelungan di sa medoo etaw metudà pedu. **8**Tulikan di sa medoo etaw mepion adat, owoy ipaten di ma sa medoo etaw di kesaligan egpangunut diyà kenagdi.

9Amuk dinegdinegen ko sa itulù ku, metiigan ko tayu sa nesugat baelan owoy sa metudà owoy sa mepion, owoy metiigan ko ma sa mepion ukit ko.

10Mebaluy ka umépê milantek penemdem owoy meanggan ka danà ko migketiig. **11**Metulikan ka sa keketiig ko nesugat.

12Danà sa keketiig ko, endà mekebael ka medaet, owoy mekeiwod ka ma sa medoo etaw egteteg medaet danà da eglekab eg-ikagi. **13**Kagda sa medoo etaw migsalid dé diyà sa metudà adat anì mangay da polo diyà sa deleman enù ka mael da salà. **14**Danà di nesuwì sa adat da, huenan di egkeanggan da polo sa egbaelan da medaet. **15**Endà ma kesaligan da enù ka anan logkù sa egbaelan da.

16Danà sa keketiig ko, mekeiwod ka diyà sa bayi tegepediyangdang sa egkelukuy eg-akal keniko danà sa metolol keikagi di. **17**Endà egsagipaen di duu sa sawa di owoy egkelipengan di ma sa igpasad di diyà si Nemula egoh da kinawing. **18**Amuk umangay ka

diyà sa dalesan di, egbigkat ka dé diyà sa dalan egtodò diyà sa kepatay owoy lagà ka dé eg-angay diyà bayà. 19Endà dé duen sebaen maama nekelikù amuk eglengen diyà kenagdi, owoy endà ma dé mekepelikù da diyà sa dalan egtodò diyà sa lalù.

20Huenan di, ilingi ko polo sa egbaelan sa medoo etaw metudà adat, owoy tultul ko ma sa inukitan sa medoo metiengaw etaw. 21Enù ka iya daa sa mekeugpà diyà siini tanà ta sa etaw egbael mepion owoy sa etaw metudà adat. 22Dodoo mekedan diyà siini tanà sa medoo etaw tegebael medaet, owoy baduten lagà keluwen sa medoo etaw tegeakal.

Ini Sa Sasà Anì Mangunut Da Diyà Si Nemula

3 1O Adug, yaka egkelipeng duu sa igtulù ku diyà keniko. Tagui ko polo diyà sa pedu ko sa igsugù ku keniko. 2Enù ka danà iya wé, mebegayan ka lalù owoy kumepion ma sa kehagtayan ko.

3Yaka egkedan duu sa kipedu ko owoy sa egoh ko kesaligan, dodoo lagà basaki ko owoy tagui ko ma diyà sa pedu ko. 4Amuk baelan ko iya wé, meanggan Nemula i owoy metuuwan ma diyà keniko, owoy metuuwan ma sa medoo etaw.

5Pelegkangi ko diyà sa pedu ko sa kesalig ko diyà si Nemula. Yaka egسالig ga diyà sa munoy niko daa keketiig. 6Takà ko penemdem Nemula i diyà sa langun egbaelan ko, owoy tuluan di kuna sa metudà dalan.

7Yaka egpenemdem duu negulub dé sa keketiig ko. Dodoo kelimedangi ko polo Datù Nemula i owoy yaka egbael la medaet. 8Amuk hediya, lagà mepion bulung iya wé enù ka kumebagel sa lawa ko owoy lagà mekedan ma sa linadu ko.

9Begayi ko Nemula i sa tigtu mepion nekuwa ko diyà sa tanà ko enù ka iya sa ukit ko eg-adat kenagdi. 10Amuk baelan ko iya wé, anan mebaluy sa hinemula ko owoy uman pa kumedoo sa metebas ko.

11O Adug, amuk eg-indawen i Nemula kuna, yaka egsekê ya owoy yaka ma egkedaet sa pedu ko danà sa igtulù di. 12Enù ka indawen i Nemula sa etaw eghiduwan di, lagà sa keindaw sa emà sa anak di eghiduwan di.

Ini Ulan Sa Keketiig

13Na, meanggan sa etaw nekekuwa sa keketiig owoy sa kekesabut. 14Enù ka danà sa keketiig, uman pa dakel sa untung nekuwa di diyà sa untung nekuwa di diyà sa pilak ataw ka bulawan. 15Uman pa miulan sa keketiig diyà sa

medoo milagà imu-imu, owoy endà dé duen sa liyu ungayaen yu mekelowon pa diyà sa keketiig. **16**Danà sa keketiig, kumelalù ka owoy kumedoo sa langun taman ko owoy lumalag ka ma. **17**Danà sa keketiig, kumepion sa hagtay ko owoy metulù ka anì kumelanih sa keugpà ko. **18**Lagà sa kayu egpelalù etaw sa keketiig enù ka mebegayan lalù sa etaw épê keketiig, owoy meanggan ma sa etaw endà eglengaan di duu sa keketiig.

19Danà sa keketiig, binaelan i Datù Nemula sa uwang tanà owoy pineduen di ma sa langit danà sa kekesabut di. **20**Owoy danà sa netiigan di, pinetebul di sa wayeg owoy pineduen di ma sa udan kedu diyà sa gaeb.

**Ini Denu Sa Kebaël Ta Mepion
Diyà Sa Duma Ta**

21O Adug, yaka egpeulan duu sa niko keketiig owoy sa mepion netiigan ko. Peeles ko polo ipat, **22**enù ka iya sa mekebegay diyà keniko sa mepion hagtay owoy sa kekeanggan. **23**Amuk hediya, endà mekesugsug ka sumalà dé sa angayan ko, owoy endà ma mekebigkil ka. **24**Amuk humibat ka, endà duen sa melimedangan ko owoy kumedalem ma sa ketudug ko elut sigep. **25**Endà ma melimedangan ka diyà sa dakel sugsug mepetow tumbow ataw ka sa

kepigtamay mekeuma diyà sa medoo tegebael medaet, **26**enù ka si Datù Nemula sa umipat keniko anì meiwod ko sa medaet. Endà pandayaen di duu kuna anì endà meakalan ka diyà sa medoo akal lagà litag.

27Yaka eglaguk duu sa ketabang ko diyà sa etaw egbael mepion amuk megaga ko.

28Amuk duen sa itabang ko sa duma ko ini egoh di, yaka dé eg-atasan duu.

29Yaka egpenemdem duu egbael sa tolol mekepedaet diyà sa duma ko, labi pa amuk nesesapag yu eg-ugpà enù ka egsalig diyà keniko. **30**Yaka ma egbulit duu amuk endà duen sa tigtu pesuwan di owoy amuk endà duen sa medaet binaelan di diyà keniko.

31Yaka egkepagit ta diyà sa etaw mebalaw, owoy yaka ma eg-iling duu sa hagda egbaelan, **32**enù ka egkelepuhan i Datù Nemula sa etaw tegebael medaet, dodoo loyuken di polo sa etaw metudà adat.

33Pedaetan i Datù Nemula sa malayan sa etaw tegebael medaet, dodoo tabangan di polo sa malayan sa metiengaw etaw. **34**Egkuntelaen di sa medoo etaw tegepelonon, dodoo eghiduwan di polo sa medoo etaw egpetukééy.

35Meolò sa medoo etaw épê keketiig, dodoo sa medoo ngahàngahà, meumanan sa egoh da memalaan.

Ini Sa Kiulan Sa Milantek Kagi

4 ¹Na, o medoo anak ku, dinegdineg yu sa itulù sa emà yu. Petumàmà yu anì dumuen sa netiigan yu. ²Enù ka tigtu mepion sa itulù ku, huenan di yoko eglipeng duu. ³Egoh ku batàbatà pelà owoy egoh ku eg-ugpà pelawà diyà si emà, aken sa bugtung anak i inay. ⁴Owoy tinulù a sa emà ku, guwaen di, “Tagui ko diyà sa pedu ko sa inikagi ku, owoy pangunuti ko sa igasà ku anì kumelalù ka. ⁵Sakem ko sa keketiig owoy sa kekesabut. Yaka egkelipeng duu sa medoo inikagi ku diyà keniko owoy yaka ma egsekê ya. ⁶Yaka eg-iniyug duu sa keketiig enù ka ipaten di kuna. Pedakel ko polo diyà sa pedu ko anì tulikan di kuna. ⁷Kuwa ko sa keketiig enù ka tigtu miulan. Sumalà dé sa liyu egbaelan ko, kuwa ko ma sa kekesabut.^a ⁸Pedakel ko diyà sa pedu ko sa keketiig anì baluyen di kuna datù. Peeles ko enù ka meolò ka danà sa keketiig. ⁹Tigtu ka meolò amuk épê ka keketiig.”

Ini Sa Sasà Di Denu Sa Mepion Adat

¹⁰O Adug, dinegdineg ka diyà kenak, owoy penemdem

ko sa ikagiyen ku diyà keniko anì kumelalù ka. ¹¹Itulù ku diyà keniko sa adat sa etaw épê keketiig owoy sa nesugat egbaelan denu sa hagtay ko. ¹²Amuk hediya sa egbaelan ko, endà duen sa mekealang keniko, owoy endà ma mekedagsà ka amuk lumetu ka. ¹³Temù ko peeles diyà sa pedu ko sa medoo igtulù ku diyà keniko. Yaka egpeulan duu. Tuliki ko temù enù ka iya sa mekebegay lalù diyà keniko.

¹⁴Yaka egpeunut ta diyà sa medoo etaw tegebael medaet, owoy yaka ma eg-iling duu sa adat da. ¹⁵Iwod ko iya wé, owoy ekedi ko sa medaet. Selab ka owoy pelagbas ka bael mepion. ¹⁶Endà meketudug sa medoo tegebael medaet amuk endà duen sa medaet binaelan da. Owoy endà ma lumanek da amuk endà duen sa etaw neenggat da diyà salà. ¹⁷Sa kebael da medaet owoy sa kedupang da, iya lagà sa kaenen da owoy sa inemen da.

¹⁸Na, lagà sa tiwaswas magtu kesimag sa adat sa metiengaw etaw, owoy egpeanag-anag egkeilag lagà sa agdaw amuk megelanay kelasag diisek.

¹⁹Dodoo lagà tigtu deleman sa adat sa medoo tegebael medaet.

^a 4:7 Mebaluy ma guwaen di, “Apiya di pa imeten ko sa langun pilak ko, kuwa ko sa kekesabut.”

Huenan di, endà metiigan da duu sa pesuwan da nekebigkil.

20O Adug, petumàmà ko sa eg-ikagiyan ku owoy dinegdineg ko. 21Yaka egkelipeng duu. Dodoo tagui ko polo diyà sa pedu ko, 22enù ka iya sa mekebegay lalù owoy sa mekepepion keugpà diyà sa langun etaw meketiig sa itulù ku.

23Tigtu tuliki ko sa pedu ko, enù ka iya keduwan sa langun egbaelan ko.

24Yaka egbutbut ta, owoy yaka ma eglekab ba eg-ikagi.

25Petudà ko sa adat ko lagà sa etaw endà eglangalanga di eg-angay diyà sa eg-angayan di, owoy yaka ma egsekê ya.

26Tigtu penemdem ko sa langun baelan ko, agulé mebaluy sa langun ungayà ko.^b 27Iwod ko sa medaet. Yaka egsekê ya diyà sa metudà adat.

Ini Sa Sasà Anì Iwoden Sa Bayi Tegebigà

5 1O Adug, petumàmà ko sa kagi ku, owoy dinegdineg ko sa naken keketiig owoy kekesabut. 2Amuk hediya, metiigan ko sa mepion adat owoy mehaa ma sa keketiig ko danà sa keikagi ko nesugat.

3Sa metolol keikagi sa bayi tegebigà, mekeiling keemis di

teneb owoy mekeiling ma sa kepion di sa tigtu mepion lana. 4Dodoo amuk meubus dé sa langun, iya daen sa mesamà sa lagà kaenen mepait owoy sa kesakit sa tuggedamen ko lagà ka tinigbas sundang. 5Uwiten di kuna mangay diyà bayà, owoy iya sa dalan di sa dalan mangay diyà sa kenà mematay. 6Enù ka endà egpenemdemen di duu sa dalan egtodò diyà lalù. Dodoo sumekê polo owoy endà metiigan di duu.

7Na, o medoo anak ku, dinegdineg yu diyà kenak, owoy yoko egsalibang nga diyà sa medoo inikagi ku. 8Iwod yu sa bayi melidobu. Yoko eg-angay ya diyà sa dapag dalesan di. 9Amuk endà iwoden ko duu, mekedan sa keadat sa medoo etaw diyà keniko, owoy meudipen ka ma diyà sa medoo etaw endà duen kehidu taman lugay.

10Mekuwa sa medoo beken tigtu etaw diyà sa menuwa ko sa langun taman ko owoy liyu etaw polo sa umépê sa medoo nelitegan ko. 11Tumegadoy ka amuk meuma sa egoh ko buyu mematay, owoy meegas ka ma. 12Owoy mekeikagi ka, guwaen ko, “Mepion hedem amuk sinagipà ku sa ketulù da kenak. Owoy mepion ma

^b 4:26 Mebaluy ma guwaen di, “Tuliki ko sa ukitan ko anì mekeukit ka diyà sa mepion dalan.”

hedem amuk pinigtuu ku sa keindaw da kenak. ¹³Endà migpangunut a diyà sa medoo migtulù kenak owoy endà ma sinagipà ku duu. ¹⁴Huenan di, tigtu a egkemalaan diyà sa kehaa sa medoo etaw.”

¹⁵Yaka eg-akalan sa sawa ko. Kagdi daa sa hiduwi ko lagà sa munoy niko paligi kenà ko kumuwa't wayeg. ¹⁶Yaka eg-iling duu sa lawa't wayeg enù ka muni dé sa bayi umangay sumakug. ¹⁷Kiyu daa telesawa sa meseuma lawa. Yaka eg-inuma lawa ya diyà sa medoo liyu bayi.

¹⁸Huenan di, keanggani ko sa bayi sinawa ko egoh ko batàbatà pelà. ¹⁹Metolol owoy metulanged. Huenan di, kagdi daa sa keiyapi ko owoy luhubi ko ma sa kehidu di diyà keniko. ²⁰O Adug, maen di ya ibegay ko sa kehidu ko diyà sa bayi tegebigà? Owoy maen di ya egkeiyapan ko sa ketolol sa bayi sawa sa liyu maama?

²¹Eghauwen i Datù Nemula sa langun egbaelan ko, owoy egtulikan di ma kuna muni dé sa angayan ko. ²²Lagà litag sa medoo salà egbaelan sa etaw tegebael medaet, owoy iya mendaa sa mekepedaet kenagdi sa salà di. ²³Meenggat diyà salà danà sa kengahàngahà di, huenan di mematay enù ka endà eglegenen di duu sa pedu di.

Ini Sa Sasà Di Anì Endà Mauk Da
(Milantek Kagi 6:6–11)

6 ⁶O medoo etaw pauken, mepion amuk penemdemen yu sa egbaelan sa medoo kelitoy anì meketiig yu. ⁷Endà duen sa ulu-ulu da ataw ka sa atung egsugù kenagda ataw ka sa datù da, ⁸dodoo egtapayen da egtipon sa kaenen da amuk sasang pengagdaw anì dumuen sa kaenen da amuk sasang udan.

⁹O medoo pauken, enù di ya tumudug yu daa takà? Nengan yu pa umenaw? ¹⁰Dodoo ini polo sa kagi sa etaw pauken, guwaen di, “Lumipedengpedeng a pelà tukééy.” Owoy guwaen di ma, “Humibathibat a pelà owoy umetud a pelà diisek.” ¹¹Dodoo ligò di egtudug, petow dé egtebowen sa egoh di egkeimetan, lagà tinebow sa tegepenakaw.

Ini Sa Medoo Egkelepuhan I Nemula

(Milantek Kagi 6:16–19)

¹⁶Na, duen sa pitu gebalangan egbaelan etaw egkelepuhan i Datù Nemula, owoy tigtu endà egkeiyapan di duu. ¹⁷Sa muna kepedakeldakel, sa keduwa di kebutbut, sa ketelu di keimatay etaw endà duen salà, ¹⁸sa keepat di sa kepenemdem

egbael medaet, sa kelima di sa kedelamet mael medaet, 19sa keenem di sa etaw butbuten egtipu sa duma di, owoy sa kepitu di sa tegetemeg medaet diyà sa duma di.

Ini Dema Sa Sasà Anì Iwoden Sa Bayi Tegebigà

7 10 Adug, penemdem ko sa inikagi ku, owoy yaka egkelipeng duu sa igsugù ku diyà keniko. 2Baeli ko sa igsugù ku anì kumelalù ka, owoy pepion ko sa kepangunut ko diyà sa igtulù ku éhê sa keipat ko sa mata ko. 3Seuwit-uwit pedu ko sa igtulù ku, owoy udesi ko tagui diyà sa penemdem ko.

4Mepion amuk pedakelan pedu ko sa milantek penemdem lagà sa kehidu ko sa tebay ko, owoy pedakel ko diyà sa pedu ko sa keketiig lagà sa loyuk ko tigtu duma ko egkesehidu. 5Enù ka danà iya wé, mekepediyù ka diyà sa bayi dupang owoy diyà sa metolol keikagi sa bayi sawa sa liyu etaw.

6Na, sebaen agdaw egtataw a diyà sa tatawan sa dalesan ku. 7Hinaa ku sa medoo melaud, dodoo duen sa sebaen hinaa ku endà pelawà negulub sa mepion netiigan di. 8Iya sa egbaelan di, eg-ipanawpanaw diyà sa dalan medapag diyà sa selaban dalan egtodò diyà sa dalesan sa bayi dupang. Hê, mig-ukit diyà sa

medapag dalesan sa bayi 9egoh di tumagkup dé.

10Agulé tinelabuk sa bayi. Migkegal daa sa menipis kegal, owoy tapay dé pinenemdem di sa baelan di. 11Na, sogbol iya wé bayi owoy metegas sa linoyen di, owoy endà egtanà di eg-ugpà diyà sa dalesan di. 12Takà eg-angat-angat diyà sa kenà sa medoo etaw, muni dé sa kenà di iling ka diyà dalan ataw ka padian ataw ka selaban, enù ka iya sa hagdi adat.

13Hê, egoh di mighaa siedò melaud, linagap di owoy pinengadekan di ma, owoy endà egkemalaan di duu eg-inengteng. Agulé inikagiyan di, guwaen di, 14“Medoo sa kaenen ini egoh di diyà sa kenà ku, enù ka ini sa agdaw ku egpista danà sa igpasad ku diyà si Nemula. 15Huenan di, egpengauwen ku kuna, enù ka mebugà a dé keniko. Mepion enù ka nesehaa ki ini egoh di. 16Binekah ku diyà sa kenà ku egtudug sa ginis lino épê metolol balek kedu diyà Igiptu. 17Dinabusan ku sa medoo mepion ngadeg, mila owoy aloy owoy kanéla. 18Téél ka dé, gumemow ki owoy sumelapan ki elut sigep. Meanggan ki amuk meselagap ki. 19Endà dahini sa sawa ku, enù ka mig-ipanaw eg-angay mediyù dò. 20Medoo sa pilak inuwit di, owoy endà lumikù

di kéen taman umedung sa bulan.”

21Huenan di, neenggat sa maama danà sa metolol inikagi di. 22Hê, petow dé mig-unut sa maama diyà kenagdi, lagà sa tudu sapì inagak di eg-angay diyà sa kenà di sumbalien, owoy lagà ma sa seladeng ginapen litag 23owoy pinanà da seleb nekesugat diyà sa pusung di. Nekeiling ma sa manuk tanà ginapen litag, enù ka endà netiigan di duu sa sugug di.

24Na, o medoo anak ku, dinegdineg yu diyà kenak owoy penemdem yu sa eg-ikagiye ku. 25Tuliki yu sa pedu yu anì endà meakalan yu diyà sa bayi éhê iya wé. Yoko eg-angay ya diyà sa kenà di 26enù ka medoo sa maama nepigtamayan, owoy endà dé meesà sa kedoo maama nedaetan danà sa bayi iling iya wé. 27Lagà sa kalasada egtodò diyà bayà sa dalesan sa tegepediyangdang, owoy amuk mangay ka dutu iya dé sa kenà ko mekesugug.

Ini Sa Kepionon Sa Keketiig

8 1Na, dinegdineg yu, enù ka lagà sa etaw eg-umow sa keketiig. Hediya ma sa kekesabut, egpetaled eg-ikagi diyà keniya. 2Migtigdeg diyà sa getan owoy diyà sa medoo selaban dalan. 3Egtigdeg eg-umow diyà sa dalan eg-angay diyà sa menuwa,

medapag diyà sa bengawan kutà. 4Guwaen di, “O medoo etaw, eg-umowen ku kiyu. Egpetaled a eg-ikagi diyà keniya, kiyu i langun etaw eg-ugpà diyà tanà. 5Kiyu i medoo etaw endà duen netiigan, inauwi yu sa mepion keketiig. Owoy hediya ma kiyu i medoo ngahàngahà, inauwi yu ma sa kekesabut. 6Dinegdineg yu sa eg-ikagiye ku, enù ka miulan sa ikagiye ku diyà keniya. Anan metudà sa kagi ku. 7Pulung tuu sa eg-ikagiye ku, owoy endà egkeiyapan ku duu sa butbut. 8Anan mepion sa eg-ikagiye ku. Endà duen sa butbut ataw ka lekab. 9Diyà sa etaw neketiig, metumàmà sa langun kagi ku. Owoy diyà sa etaw eg-inau, mebehol ma sa kagi ku.

10“Uman ko pa pedakel sa igtulù ku kedu diyà sa kepedakel ko sa pilak, owoy uman ko pa pedakel diyà sa pedu ko sa keketiig kedu diyà sa kepedakel ko sa tigtu bulawan. 11Enù ka uman pa miulan sa keketiig diyà sa kiulan sa medoo milagà imu-imu. Endà dé duen sa liyu ungayaen yu mekelowon pa diyà sa keketiig.

12“Aken sa keketiig owoy iya sa duma ku sa milantek penemdem. Duen sa kekesabut ku owoy miulem sa naken keketiig. 13Amuk épê ka kekelimedang diyà si Nemula,

endà meiyapan ko duu sa medaet. Hediya ma aken i, egkelepuhan ku ma sa medoo medaet egbaelan owoy sa keikagi lekab owoy sa kehambungan owoy sa kepedakeldakel. **14**Aken keduwan sa miulem penemdem owoy sa metiig eg-upion sa adat etaw. Duen ma sa egkegaga ku owoy duen sa netiigan ku. **15**Danà sa egkegaga ku, huenan di egkeipat sa medoo datù sa hagda uwang tanà owoy egbaelan sa medoo ulu-ulu ma sa metudà uledin. **16**Egbuligan ku sa medoo ulu-ulu, sumalà dé sa gelal da, anì metudà sa keipat da sa medoo etaw.

17“Eghiduwana ku sa medoo etaw egpedakel pedu diyà kenak. Amuk pengagbeten a sa etaw, hauwen di doo aken. **18**Megaga ku ibegay diyà sa etaw sa medoo langun taman di owoy sa lalag di owoy sa mepion kehagtayan di owoy sa kekawasaan di ma. **19**Sa mekuwa ko diyà kenak, uman pa miulan diyà sa tigtu bulawan, owoy uman pa milagà diyà sa pilak. **20**Tultulen ku sa dalan metiengaw adat, owoy endà sumekêsekê a diyà sa dalan metudà. **21**Pekawasaan ku sa medoo etaw egpedakel pedu diyà kenak, owoy begayan ku ma kagda sa medoo langun taman da.”

Ini Sa Keduwan Sa Keketiig

22“Na, aken i keketiig sa muna pineduen i Datù Nemula egoh anay egoh di endà pa migbael sa medoo liyu langun taman. **23**Egoh di endà pa migpeduen sa tanà, tapay a dé duen, aken i keketiig. **24**Tapay a dé duen egoh di endà pa duen sa dagat owoy sa medoo tebulan wayeg. **25**Owoy tapay a ma dé duen egoh di endà pa duen sa medoo tuduk owoy getan. **26**Tapay a dé duen egoh i Nemula endà pa migbael siini uwang tanà owoy sa kenà humemula owoy sa tanà mesipopol.

27“Egoh i Nemula migbael sa langit owoy sa segametan tanà owoy langit, dutu a dé, aken i keketiig. **28**Dutu a ma dé egoh di migpeduen sa gaeb diyà awang owoy sa egoh di migpeduen sa medalem tebulan wayeg. **29**Tapay a dé dutu egoh di mig-ikagiyan sa wayeg dagat anì endà lumowon di diyà sa mantadan, owoy sa egoh di ma migbael sa peetokon sa pelous tanà. **30**Aken sa duma di takà egbulig kenagdi diyà sa langun binaelan di. Aken sa kenà di egkeanggan uman agdaw, owoy egkeanggan a ma egloyuk kenagdi. **31**Egkeanggan a ma eghaa siini uwang tanà pineduen di owoy sa medoo etaw.”

32“Na, o medoo batàbatà, dinegdineg yu sa ikagiyen ku. Binagian sa langun etaw egpangunut diyà sa igsugù ku. 33Dinegdineg yu sa itulù ku diyà keniyu anì kumetiig yu. Yoko ma eg-eked duu.

34“Binagian sa etaw duminegdineg sa ikagiyen ku danà da eg-angay diyà kenak uman agdaw owoy danà da ma eg-angat-angat kenak. 35Enù ka sa etaw mekehaa kenak, dumuen sa lalù di owoy metuuwan ma Datù Nemula i diyà kenagdi. 36Dodoo sa etaw endà humaa kenak, mepigtamayan polo. Owoy sa langun etaw egkelepuh kenak, meiyap da mematay.

**Ini Sa Medoo Milantek Kagi I
Datù Salomon**

10 1Mebegayan kekeanggan sa emà danà sa anak di épê keketiig. Dodoo mebegayan bukul sa inay di amuk ngahàngahà sa anak di.

2Endà mekepepion di keniko sa nekuwa ko eglipul, dodoo kumelalù ka polo danà sa metiengaw adat ko.

3Endà pandayaen i Nemula duu sa etaw metiengaw adat amuk egbitilen, dodoo alangen

di polo sa ungayà sa tegebael medaet.

4Mepubeli ka danà ko pauken, dodoo kumawasà ka danà ko megelol.

5Sa etaw épê keketiig, egketuwen di bunga sa igtudak di amuk sasang keketu. Dodoo mekemala sa etaw takà egtudug amuk sasang keketu.

6Metabangan sa etaw metiengaw adat, dodoo sa tegebael medaet, eglidungen di sa kadupangan di danà sa keikagi di ubòubò mepion.

7Apiya di pa nematay dé, tapay doo metulengan ta sa etaw egbael mepion. Dodoo melemu daa melipengan ta sa etaw tegebael medaet.

8Sa etaw egpekesabut, mangunut diyà sa mepion igsasà, dodoo medaetan sa etaw ngahàngahà tegepeampay eg-ikagi.

9Amuk metudà adat sa etaw, endà duen sa medaet tumbow diyà kenagdi. Dodoo sa etaw endà metudà adat, mehaa doo sa medoo egbaelan di.

10Mekebogo sa etaw tegeakal amuk endà eg-ikagi di sa tigtu tuu, dodoo mekebogo sa etaw ngahàngahà sumalà dé sa ikagiyen di.^c

11Mekebegay lalù sa eg-ikagiyen sa etaw metiengaw

^c 10:10 Mebaluy ma iya sa kagi di, “dodoo medaetan sa etaw ngahàngahà tegepeampay eg-ikagi.”

adat. Dodoo sa tegebael medaet, eglidungen di sa kadupangan di danà sa keikagi di ubòubò mepion.

12Iya pesu sa samuk sa kekelepuh, dodoo mekepeuloy sa etaw sa langun salà sa duma di danà sa kehidu di.

13Miulan sa keikagi sa etaw épê keketiig, dodoo balbal sa mehaa sa etaw ngahàngahà.

14Sa etaw épê keketiig, umanan di sa netiigan di. Dodoo amuk umikagi sa etaw ngahàngahà, medapag dé sa medaet.

15Mealukan sa kawasà etaw danà sa pilak di, dodoo medaetan sa etaw pubeli danà sa kepubeliyan di.

16Iya sa untung mekuwa sa etaw egbael mepion sa kelalù di. Dodoo sa tegebael medaet, meumanan pa sa kebael di salà.

17Kumelalù sa etaw egdinegdineg amuk eg-indawen. Dodoo sa etaw endà egsangkup diyà sa egoh di nesalà, umenggat pa uman diyà sa medoo duma di mael salà.

18Tegebutbut sa etaw amuk eglidungen di sa kekelepuh di, owoy ngahàngahà sa etaw tegesumbung.

19Melemu ka mekesalà amuk sumubela sa keikagi ko. Dodoo sa etaw épê keketiig, endà iseg di umebes-ebes.

20Lagà sa tigtu pilak sa keikagi sa metiengaw etaw, dodoo endà duen ulan sa

penemdem sa etaw tegebael medaet.

21Metabangan sa medoo etaw danà sa keikagi sa metiengaw etaw, dodoo mekesugsug sa medoo etaw ngahàngahà danà sa endà kipedu da.

22Kumawasà sa etaw danà sa ketabang i Datù Nemula, owoy endà ma begayan di duu kekebukul.

23Egkeiyapan sa etaw ngahàngahà sa kebael di medaet, dodoo egkeanggan sa etaw épê keketiig danà sa medoo milantek egbaelan di.

24Mekeuma doo diyà sa etaw tegebael medaet sa egkelimedangan di. Hediya ma, mekuwa ma sa etaw metiengaw adat sa hagdi ungayà.

25Amuk mekeuma sa lagà meleges kelamag, melayap lagà opoh sa medoo tegebael medaet. Dodoo endà metigkul sa medoo etaw metiengaw adat taman melugay.

26Amuk suguen ko sa pauken, lagà ka eg-inem sukà mekelengilu owoy lagà ka egkeepuk lugbuk, enù ka endà tumuu di.

27Mesumpatan lalù sa etaw épê kekelimedang diyà si Nemula, dodoo kumepokò polo lalù sa etaw tegebael medaet.

28Iya sa eg-angat-angatan sa etaw metiengaw adat sa kekeanggan da, dodoo endà duen sa mepion

eg-angat-angatan sa etaw tegebael medaet.

29Tungguan i Datù Nemula sa medoo etaw metudà adat, dodoo pigtamayan di sa medoo tegebael medaet.

30Endà mekehalì umugpà sa medoo etaw metiengaw adat, dodoo endà kumelalù sa medoo tegebael medaet diyà sa tanà da.

31Anan milantek sa eg-ikagiyan sa etaw metiengaw adat, dodoo metepelan sa medoo butbuten.

32Metiigan sa etaw metiengaw adat sa nesugat eg-ikagiyan di, dodoo anan daa kelekab sa eg-ikagiyan sa medoo tegebael medaet.

11 **1**Egkelepuhan i Datù Nemula sa medoo etaw eggamit sa timbangan endà nesugat, dodoo egketuuwan diyà sa etaw eggamit sa nesugat timbangan.

2Mekemala sa tebowen sa etaw hambug, dodoo umépê keketiig sa etaw egpetukééy.

3Sa etaw egbael mepion, iya sa pangulu da sa metudà adat da. Dodoo sa etaw endà kesaligan, medaetan da polo danà sa keselugiy da.

4Endà metabangan ka danà sa langun taman ko amuk meuma sa kepigtamay i Nemula. Dodoo mesumpatan polo sa lalù ko danà sa adat ko metiengaw.

5Mepion tebowen sa metiengaw etaw danà sa

metudà adat di. Dodoo medaetan sa etaw dupang danà sa medoo salà egbaelan di.

6Mealukan sa metiengaw etaw danà sa metudà adat di. Dodoo sa etaw endà kesaligan, iya mendaa sa lagà miglitag kenagdi sa medaet ungayà di.

7Amuk mematay sa etaw dupang, mekedan ma dé sa langun egpaginawaen di, enù ka egsaligan di daa sa hagdi tukééy munoy egkegaga.

8Ipeiwod i Nemula sa lihay diyà sa etaw metiengaw adat, dodoo ipeinuma di polo diyà sa medoo tegebael medaet.

9Danà kesumbang sa etaw endà eg-adat diyà si Nemula, medaetan sa medoo duma di. Dodoo mealukan sa medoo metiengaw etaw danà sa keketiig da.

10Danà sa mepion bagì sa metiengaw etaw, huenan di meanggan sa medoo etaw diyà sa menuwa, owoy metibos da danà sa kekeanggan da amuk mematay sa tegebael medaet.

11Kumebagel sa menuwa danà sa mepion keikagi sa medoo etaw metudà adat, dodoo medaetan polo danà sa keikagi sa medoo etaw tegedupang.

12Ngahàngahà sa etaw egpelonon sa duma di, dodoo metemed sa etaw épê keketiig.

13Endà duen melidung sa etaw ngolomen. Dodoo sa etaw

kesaligan, diyaen di daa sa pedu di sa dinineg di.

14Medaetan sa menuwa amuk endà duen sa metiig umipat. Dodoo kumepion sa keugpà da amuk medoo sa ulu-ulu egseolomoy denu sa mepion baelan da.

15Mepasangan ka amuk masad ka mayad sa utang sa liyu etaw, dodoo endà mebogo ka amuk endà baelan ko duu iya wé.

16Meadatan sa bayi mepion adat, dodoo pilak daa mekuwa sa maama dupang.

17Amuk mehidu sa etaw, lagà kagdi mendaa sa eghiduwana di. Dodoo sa etaw tegepeumàumà, pedaetan di mendaa sa hagdi munoy lawa.

18Endà melugay di meimet sa egkekuwa sa etaw tegebael medaet. Dodoo endà duen taman mekuwa sa etaw metudà adat.

19Kumelalù sa etaw amuk eg-udes egbael mepion, dodoo mapes mematay sa etaw tegebael medaet.

20Egkelepuhan i Datù Nemula sa etaw logkù penemdem, dodoo egketuuwan polo diyà sa etaw metudà adat.

21Taa yu, hih. Mepigtamayan doo sa tegebael medaet, dodoo mealukan polo sa etaw metiengaw adat.

22Sa metolol bayi endà duen mepion adat, lagà daa sa tising bulawan diyà sa bulengus babuy.

23Sumalà dé sa ungayà sa etaw metiengaw adat, mepion doo sa tebowon di. Dodoo kepigtamay polo sa ketebowon sa medoo tegebael medaet.

24Sa etaw metawag egbegay, meumanan polo sa langun taman di, dodoo mepubeli polo sa etaw laguken.

25Kumepion doo sa ketamanan sa etaw metawag egbegay. Amuk tumabang diyà sa duma di, kagdi mendaa sa lagà metabangan di.

26Tubaden sa medoo etaw sa tegedagang eg-angat-angat sa egoh di kumapulù sa begas, dodoo oloen da sa metudà kedagang.

27Meadatan sa etaw eg-udes egbael mepion, dodoo medaet polo sa mehaa sa etaw epgengaa medaet.

28Kumetukééy sa etaw egsalig diyà sa pilak di daa, lagà sa daun kayu metaktak amuk sasang megenaw. Dodoo kumepion sa etaw metiengaw adat, lagà sa daun kayu meluenaw.

29Iya tebowon sa etaw tegebogo diyà sa malayan di sa egoh di mekedan sa langun taman di. Meudipen doo sa etaw ngahàngahà diyà sa etaw épê keketiig.

30Lagà sa kayu egpelalù etaw sa adat sa metiengaw etaw, owoy mealukan ma sa etaw épê keketiig sa medoo duma di.

³¹Amuk mekesakem sa medoo etaw metudà adat sa untung da diyà siini tanà, labi pa endà mekesakem sa medoo tegebael medaet owoy tegebael salà sa bunga sa hagda egbaelan.

12 ¹Umépê keketiig sa etaw amuk meiyap eg-indawen, dodoo ngahàngahà sa etaw amuk egkelepuhan di sa keindaw kenagdi.

²Egketuuwan Datù Nemula i diyà sa etaw egbael mepion, dodoo pigtamayan di sa etaw egpenemdem mael medaet.

³Endà tumanà sa keugpà sa etaw tegebael medaet, dodoo lagà sa kayu medalem kedalid sa etaw metiengaw adat.

⁴Amuk metulanged sa bayi, mekebegay kekeanggan owoy kepeoldòlò diyà sa sawa di. Dodoo amuk pemalaen di sa sawa di, kagdi sa lagà linadu mekepelengilu tuelan diyà sa sawa di.

⁵Metudà penemdem sa metiengaw etaw, dodoo anan akal sa kesasà sa medoo tegebael medaet.

⁶Lagà egpelaeb sa keikagi sa medoo tegebael medaet, dodoo mealukan sa etaw danà sa keikagi sa etaw metudà adat.

⁷Mekesugsug sa medoo etaw tegebael medaet owoy endà

duen mesamà sa medoo tugod da. Dodoo kumelalù polo tugod sa medoo etaw metiengaw adat.

⁸Meolò sa etaw épê keketiig, dodoo mepeumàumaan sa etaw logkù penemdem.

⁹Uman pa mepion sa lagdà etaw eg-udes eggalebek^d diyà sa ubdubò épê egkegaga dodoo endà duen sa kaenen di.

¹⁰Metulanged sa metiengaw etaw eg-ipat sa hinagtay di. Dodoo sa etaw tegebael medaet, mongoh sa keipat di sa hinagtay di.

¹¹Endà kumulang kaenen sa etaw megelol eggalebek diyà tanà. Dodoo ngahàngahà sa etaw eg-unut diyà sa endà milantek penemdem di.

¹²Sa etaw tegebael medaet, egkeiyapan di sa nekuwa di danà di egbael medaet. Dodoo lagà sa kayu medalem kedalid sa etaw metiengaw adat.

¹³Sa etaw tegebael medaet, iya mendaa sa lagà nekelitag kenagdi sa keikagi di medaet. Dodoo sa etaw metudà adat, mekeiwod diyà sa medoo mekebogo.

¹⁴Mesakem doo sa etaw sa untung nekesugat diyà sa inikagi di owoy diyà sa binaelan di ma.

¹⁵Diyà penemdem sa ngahàngahà, anan nesugat sa

^d 12:9 Mebaluy ma guwaen di, “Uman pa mepion sa lagdà etaw amuk duen egsugùsuguen di diyà sa ubdubò épê egkegaga dodoo endà duen sa kaenen di.”

egbaelan di. Dodoo sa etaw épê keketiig, duminegdineg amuk tuluen.

16Melemu mulit sa etaw ngahàngahà. Dodoo sa etaw épê keketiig, endà sagipaen di duu apiya di pa metabiyà.

17Sa etaw metudà adat, pulung tuu sa tulonen di amuk igsaan, dodoo anan endà tuu sa tulonen sa etaw butbuten.

18Lagà sundang mekepali diyà sa pedu sa kepeumàumà eg-ikagi, dodoo lagà bulung polo sa keikagi sa etaw épê keketiig.

19Endà mekedan sa tuu kagi taman melugay, dodoo melemu daa mekedan sa keikagi butbut.

20Sa etaw egpenemdem mael medaet, anan daa keakal sa pedu di. Dodoo sa etaw egpengaa sa melanìh keugpà, mehaa di doo sa keangganan di.

21Endà tigtu di medaet sa mebaelan sa etaw metiengaw adat, dodoo pulung daa kelikutan sa mehaa sa etaw tegedupang.

22Egkelepuhan i Datù Nemula sa medoo etaw butbuten, dodoo egketuuwan diyà sa etaw eg-ikagi sa anan tuu.

23Sa etaw épê keketiig, endà olomen di duu sa langun netiigan di. Dodoo sa ngahàngahà, meampay dé tumulon apiya di pa endà duen sa netiigan di.

24Amuk megelol gumalebek sa etaw, mebaluy meulu-ulu,

dodoo meudipen polo sa etaw pauken.

25Mekepebegat pedu sa kekebukul, dodoo mekepegaen pedu polo sa kagi mepion.

26Sa etaw metiengaw adat, mepion sa igtulù di diyà sa duma di. Dodoo sa tegebael medaet, enggaten di sa duma di anì mekeamu da.

27Endà mekuwa sa etaw pauken sa eg-ungayaen di, dodoo miulan diyà sa etaw megelol sa langun taman di.

28Sa ketiengaw adat, iya sa lagà dalan mangay diyà lalù. Dodoo sa kebael medaet, iya ma sa lagà dalan mangay diyà sa kepatay.

Ini Sa Medoo Sasà I Datù Salomon Egoh Anay

(Milantek Kagi 13:1–21,24; 14:1-35; 15:1-9; 16:1-33; 17:1-28; 20:1-7; 22:1-6)

13 1Sa batà épê keketiig, duminegdineg amuk egtuluen sa emà di. Dodoo sa mebagel lingoyen, endà migtuu di apiya di pa eghawidan.

2Sa medoo mepion etaw, umépê da untung danà sa inikagi da. Dodoo sa medoo etaw dupang, eg-ungayaen da sa medaet.

3Amuk egpenemdemen sa etaw sa eg-ikagiyen di, egtulikan di sa hagtay di. Dodoo sa egpeampay eg-ikagi, egpedaetan di sa lawa di.

4Sa etaw pauken, medoo hedem sa ungayà di dodoo endà mekuwa di duu. Dodoo sa etaw megelol, mekuwa di polo sa langun hagdi ungayae.

5Sa etaw metiengaw, endà meiyapan di duu sa butbut. Dodoo sa etaw tegebael medaet, mekemala polo sa hagda ketebowon.

6Sa etaw metudà adat, egtulikan di sa egbaelan di. Dodoo sa etaw tegebael medaet, mepigtamayan polo danà sa salà di.

7Duen sa etaw ubòubò kawasà apiya di pa endà duen sa langun taman di. Dodoo duen ma sa ubòubò pubeli apiya di pa medoo sa langun taman di.

8Sa langun taman sa kawasà etaw, mekealuk diyà sa hagtay di. Dodoo sa etaw pubeli, endà duen sa lumampas diyà kenagda.

9Lagà sa sulù tigtu milegdaw sa etaw metudà adat, dodoo lagà sa palitaan mepadeng polo sa etaw tegebael medaet.

10Sa kepeolòlò, iya daa sa tebowon di sa kesebulitay, dodoo umépê keketiig sa etaw duminegdineg diyà sa ketulù kenagdi.

11Sa langun taman nekuwa ko diyà sa melemu daa kepeukit, melemu mendaa mekedan. Dodoo kumedoo polo sa langun taman ko amuk nekuwa ko diyà sa melikut kepeukit.

12Amuk nelimpas sa eg-angat-angatan sa etaw, iya sa edungan di mebukul sa pedu di. Dodoo amuk neketuu sa eg-ungayaen di, mebegayan doo kekeanggan.

13Amuk ekedan ko sa igtulù, mekeangay ka diyà sa kenà ko medaetan. Dodoo sa etaw mangunut, mekuwa di polo sa untung.

14Sa medoo igtulù sa etaw épê keketiig, iya lagà sa tebulan wayeg egpelalù etaw, owoy iya sa meketabang keniko pedyù diyà sa medoo sugrug.

15Meادات sa etaw épê keketiig. Dodoo sa etaw endà kesaligan, egtodò polo diyà sa kenà di mepigtamayan.

16Sa etaw mipedu, muna pelà penemdemen di sa langun baelan di. Dodoo sa etaw ngahàngahà, ipehaa di polo sa egoh di endà duen netiigan.

17Sa etaw endà kesaligan sinugù, mekebegay medaet. Dodoo sa etaw kesaligan, mekeuwit sa melanih keugpà.

18Sa etaw endà egdinegdineg amuk egtuluen, mepubeli owoy mekemala sa mehaa di. Dodoo sa etaw egdinegdineg amuk egtuluen, meادات sa medoo liyu etaw.

19Meanggan sa etaw amuk egkekuwa di sa eg-ungayaen di, dodoo sa medoo ngahàngahà umeked da lumegkà diyà sa medaet egbaelan da.

20Unut-unut ka diyà sa medoo etaw épê keketiig anì umépê ka ma keketiig. Dodoo amuk loyuken ko sa medoo ngahàngahà, medaetan ka.

21Takà eg-unut-unut sa kelikutan diyà sa etaw tegebael salà, dodoo duen sa mepion untung mesakem sa etaw metiengaw adat.

24Endà eghiduan ko duu sa anak ko amuk endà eg-indawen ko duu. Dodoo amuk eghiduan ko sa anak ko, indaw ko anì kumepion sa egbaelan di.

14 1Sa bayi épê keketiig, mepion sa keipat di sa malayan di, dodoo medaetan amuk ngahàngahà.

2Sa etaw metudà adat, épê kekelimedang diyà si Datù Nemula. Dodoo sa tegelipul, egpeumàumaan di Nemula i.

3Iya sa mekealuk sa etaw épê keketiig sa keikagi di. Dodoo mepigtamayan sa etaw ngahàngahà danà sa keikagi di.

4Amuk endà duen sa hinagtay idadu, endà dumuen dalem sa taguan palay. Dodoo amuk duen sa idadu, medoo temù sa metebas.

5Sa etaw metudà adat, pulung tuu sa tulonen di amuk igsaan. Dodoo anan endà tuu sa tulonen sa etaw butbuten.

6Sa etaw tegepeumàumà, ungayà di hedem umépê keketiig, dodoo endà mekuwa di duu. Dodoo melemu daa tuluen sa etaw egpeketiig.

7Iwod ko sa etaw ngahàngahà, enù ka endà duen sa netiigan mekuwa ko diyà kenagdi.

8Sa etaw épê keketiig, egpenemdemen di sa nesugat baelan di. Dodoo neakalan sa ngahàngahà danà di neamu sa penemdem di.

9Egpemaenen sa etaw ngahàngahà sa egoh di nesalà. Dodoo sa etaw metudà, netiigan di sa egoh di nesalà owoy egpelanihen di.^e

10Niko duu daa sa kekeanggan ko owoy sa kekebukul ko. Endà duen sa mebaedan ko.

11Medaetan sa malayan sa tegebael medaet, dodoo bagian sa malayan sa etaw metudà adat.

12Duen sa éhê egoh mepion egpenemdemen sa etaw, dodoo kepatay polo sa tebowon di.

13Apiya di pa eggemen sa etaw, endà doo mekedan sa bukul di, enù ka amuk meubus eggemen, tapay doo egkebukul.

14Iya sa untung mesakem sa tegebael medaet sa nesugat diyà sa binaelan di. Hediya ma,

^e 14:9 Mebaluy ma guwaen di, “Dodoo egketuuwan Nemula i diyà sa medoo etaw egbael mepion.”

dumuen sa untung mesakem sa etaw egbael mepion.

15Sa etaw ngahàngahà, peampay dé pigtuuwen di sa langun egdinegen di. Dodoo sa etaw épê keketiig, egpenemdemen di sa nesugat baelan di.

16Sa etaw épê keketiig, melimedang diyà si Nemula owoy iwoden di sa medaet. Dodoo sa ngahàngahà, biglanggeten owoy meampà dé umunut diyà sa hagdi daa uyot.

17Melemu mekeamu sa etaw épê meedup pedu, dodoo metaes tali polo sa etaw épê keketiig. *f*

18Sa etaw endà duen penemdem, meumanan sa kadupangan di. Dodoo sa épê keketiig, meumanan sa netiigan di.

19Sa medoo tegebael medaet, lumigkued da diyà sa taengan sa etaw metudà adat anì megeni da tabang.

20Endà duen etaw dumapag diyà sa pubeli, dodoo medoo sa loyuk sa etaw kawasà.

21Nesalà sa etaw egpeumàumà sa duma di, dodoo mebagian sa etaw eghidu sa pubeli.

22Meamu sa etaw egpenemdem mael medaet. Dodoo kesaligan owoy

meadatan sa etaw egkeiyap mael mepion.

23Dumuen untung sa etaw meudes eggalebek, dodoo mepubeli sa etaw big-iyapen umolom.

24Iya sa untung mekuwa sa etaw épê keketiig sa medoo langun taman di. Dodoo sa ngahàngahà, meumanan sa kadupangan di.

25Mealukan sa medoo etaw danà sa tuu ikagiyen sa etaw amuk igsaan. Dodoo endà kesaligan sa etaw butbuten.

26Sa etaw épê kekelimedang diyà si Nemula, mebegayan mepion keugpà owoy kumedyù diyà sa sugrug, owoy hediya ma sa malayan di.

27Sa kekelimedang diyà si Nemula, iya sa lagà tebulan wayeg egpelalù etaw anì mekeiwod da diyà sa lagà litag kenà da mematay.

28Meolò sa datù amuk medoo sa etaw nesakupan di, dodoo uloy datù daa amuk tukéy sa etaw di.

29Épê netiigan sa etaw metaes tali, dodoo sa biglanggeten igpetiig di sa kadupangan di.

30Amuk metanà penemdem sa etaw, kumepion sa lawa di, dodoo lagà sa linadu

f 14:17 Mebaluy ma guwaen di, “melepuhan ma sa etaw menemdem mael medaet.”

mekepelengilu tuelan sa kekesina.

³¹Sa etaw egpeumàmà sa pubeli, egtabiyaen di Nemula i sa migbael kenagda. Dodoo sa etaw eghidu sa pubeli, adatan di Nemula i.

³²Medaetan sa etaw tegebael medaet danà sa salà egbaelan da. Dodoo mealukan sa etaw metudà adat apiya di pa mematay da.

³³Eg-ugpà sa keketiig diyà sa pedu sa etaw épê netiigan, dodoo endà duen sa keketiig diyà sa ngahàngahà.

³⁴Lumalag sa segenuwa danà sa metudà adat sa medoo etaw di, dodoo memalaan sa medoo etaw danà sa salà da.

³⁵Egketuuwan sa datù diyà sa egsugùsuguen di metulanged, dodoo egbulitan di sa egsekê diyà kenagdi.

15 ¹Mekekedan kebulit sa melénég keikagi egsagbì. Dodoo sa megalang keikagi egsagbì, meumanan polo sa kebulit.

²Tigtu meketulù sa keikagi sa etaw épê keketiig, dodoo endà milantek sa medoo ikagiyen sa etaw ngahàngahà.

³Hauwen i Datù Nemula sa langun egkebaelan ta, owoy eghahauwen di kita, iling ka medaet ki ataw ka mepion.

⁴Sa mepion keikagi mekebegay lalù, dodoo sa keikagi butbut mekepedaet diyà sa pedu etaw.

⁵Ngahàngahà sa etaw egpeulan sa igsugù sa emà di, dodoo kumilantek sa etaw amuk pigtuuwen di sa keindaw kenagdi.

⁶Duen sa medoo langun taman diyà sa dalesan sa etaw metudà adat, dodoo mekedan polo sa langun taman nekuwa sa etaw tegebael medaet.

⁷Mekeseluh sa netiigan danà sa keikagi sa medoo épê keketiig, beken duu danà sa medoo ngahàngahà.

⁸Egketuuwan Datù Nemula i diyà sa kesimbà sa medoo etaw metudà adat, dodoo egkelepuhan di polo sa medoo igbegay sa etaw tegebael medaet.

⁹Tigtu endà egkeiyapan i Datù Nemula duu sa adat sa etaw tegebael medaet, dodoo eghiduwan di sa etaw eg-udes egbael mepion.

16 ¹Kita i etaw sa épê medoo penemdem, dodoo si Nemula sa egpetuu.

²Iya penemdem sa etaw nesugat sa langun egbaelan di, dodoo tepengan i Datù Nemula sa pedu di.

³Peépi ko diyà si Datù Nemula sa langun egbaelan ko, agulé mebaluy sa medoo ungayà ko.

⁴Sa langun binaelan i Nemula, anan épê ketamanan. Apiya sa tegebael medaet, iya doo sa ketebowon da sa kepigtamay.

5Egkelepuhan i Nemula sa langun etaw hambug. Taa yu, hih, endà pandayaen di duu sa egoh da endà mepigtamayan.

6Mekepeuloy i Nemula sa salà ko amuk mehidu ka owoy amuk kesaligan ka ma. Amuk épê ka kekelimedang diyà si Datù Nemula, mekeiwod ka diyà sa medaet.

7Amuk egketuuwan Nemula i diyà sa etaw, apiya sa medoo kuntelà di, meseupion da.

8Uman pa mepion sa egoh di tukéy daa sa langun taman ko danà sa metiengaw adat ko kedu diyà sa egoh ko kawasà danà sa medaet binaelan ko.

9Kita i etaw sa egpenemdem sa medoo baelan ta, dodoo si Datù Nemula polo sa egpetuu sa mebaelan ta.

10Kedu diyà si Nemula sa keikagi sa datù, huenan di mepion amuk pulung nesugat sa keantang di.

11Iya sa ungayà i Datù Nemula sa nesugat timbangan owoy sa enget supaan, owoy sa metudà kedagang.

12Egkelepuhan sa datù sa medaet egbaelan etaw, enù ka kumebagel polo sa kedatuan di danà sa metudà adat.

13Egkelepuhan sa datù sa etaw butbuten, dodoo egketuuwan diyà sa etaw eg-ikagi sa tuu.

14Amuk mulit sa datù, dumuen sa mematay. Dodoo sa etaw épê keketiig, lagbeten di sa kenà sa datù metuuwan.

15Amuk meanggan sa datù owoy egketuuwan diyà keniko, kagdi lagà sa udan amuk sasang kehemula enù ka mesumpatan sa lalù ko.

16Uman pa mapulù sa kekuwa ko sa keketiig owoy kekesabut diyà sa kekuwa ko bulawan owoy pilak.

17Iya adat sa etaw metiengaw iwoden di sa medaet, huenan di tuliki ko sa egbaelan ko anì kumepion sa hagtay ko.

18Sa etaw hambug, kedaetan sa tebowon di; owoy kumetukéy ma sa etaw tegepedakeldakel.

19Uman pa mepion sa egoh ko lagdà etaw owoy pubeli kedu diyà sa egoh ko migbaed sa medoo langun taman inapel sa medoo tegepedakeldakel.

20Bagian sa etaw egdinegdineg diyà sa igtulù kenagdi, owoy meanggan sa etaw egsalig diyà si Nemula.

21Mekilala sa etaw épê keketiig danà sa kekesabut di. Nesusun sa keikagi di, huenan di egketuuwan sa medoo etaw.

22Lagà sa tebulan wayeg egpelalù etaw sa milantek penemdem, dodoo

mepigtamayan sa ngahàngahà danà sa kadupangan di.^g

23Muna egpenemdemen sa etaw épê keketiig sa ikagiyen di, huenan di metuuwan sa medoo liyu etaw.

24Lagà teneb linaday sa mepion keikagi, enù ka mekepepion diyà sa lawa owoy diyà sa pedu ma.

25Duen sa éhê egoh mepion egpenemdemen sa etaw, dodoo kepatay polo sa tebowon di.^h

26Kumegelol sa etaw gumalebek danà sa ungayà di umépê langun taman, owoy kumeudes gumalebek danà di egpeketues.

27Sa etaw tegebael medaet, anan dé kebael medaet sa egpenemdemen di, owoy lagà kelegleg apuy sa keikagi di.

28Tegelebeg keugpà sa etaw ngolomen, owoy sekuntelaen di sa etaw egkeseloyuk.

29Sa etaw mebalaw, akalan di sa duma di anì enggaten di diyà sa adat medaet.

30Tulik ka diyà sa etaw eggemen-gemen keniko owoy egkelat, enù ka duen sa medaet penemdem da.

31Meadatan sa etaw amuk mig-uléh dé, enù ka iya sa lagà

metolol ules di danà sa metudà adat di.

32Uman pa mepion sa etaw metaes tali diyà sa etaw mebalaw. Owoy uman pa mepion sa etaw eglegen sa pedu di diyà sa tegetepel menuwa.

33Apiya di pa sebunutay sa etaw anì metiigan da tayu sa baelan da, si Nemula doo sa egpetuu sa mebaelan da.

17 1Uman pa mepion amuk egkaenen ko sa tukééy samà kaenen asal metanà sa pedu ko kedu diyà sa egoh ko lumenged sa dakel pista dodoo bogobogo.

2Sa egsugùsuguen épê keketiig, mebaluy umulu-ulu diyà sa dupangdupang anak sa datù, owoy dumuen ma sa hagdi baed lalawan sa langun taman sa datù.

3Tepengan apuy sa pilak owoy sa bulawan, dodoo si Datù Nemula sa tumepeng sa pedu sa langun etaw.

4Sa etaw tegebael medaet, egdinegdinegen di sa medaet eg-ikagiyen; owoy hediya ma sa butbuten, egdinegdinegen di ma sa butbut.

5Sa etaw egpelonon sa pubeli, egtabiyaen di Nemula i sa migbael kenagda.

^g 16:22 Mebaluy ma guwaen di, “Melikut tuluen sa etaw ngahàngahà danà sa kadupangan di.”

^h 16:25 Basa ko ma 14:12.

Mepigtamayan sa etaw amuk egkeanggan di sa duma di egkelikutan.

6Ipeoldòlò sa medoo lukes sa bébê da. Hediya ma, ipeoldòlò sa medoo batà ma sa lukes da.

7Endà nesugat di amuk sa ngahàngahà sa mikagi sa mepion keikagi, labi pa amuk butbut sa ikagiyen sa datù.

8Lagà lambus sa igsunged sa etaw enù ka meketuu sumalà dé sa ungayà da.

9Amuk pengauwen ko sa kehidu, peuloyi ko sa salà sa duma ko. Dodoo sa etaw takà egtulon sa salà sa duma di, mekelukat keseloyukay.

10Sa etaw épê netiigan, apiya di pa segulê daa sa keindaw, metiigan di dé. Dodoo sa ngahàngahà, endà metiig di meliya apiya di pa medoo gulê tinapes.

11Sa etaw tegebael medaet, ungayà di daa sa takà kebogo, huenan di tigtu mepigtamayan danà sa egsugùsuguen da endà duen kehidu.

12Mepion pa amuk mekesiegung ka sa oso pinekawan anak, beken daa amuk meselenganan ko sa etaw dupang amuk telibubu egbael medaet.

13Amuk medaet sa isagbi ko diyà sa mepion keikagi, endà lumegkà sa medaet diyà sa malayan ko.

14Sa edungan sa kesesigbolowoy lagà sa tukééy

tekoh diyà sa tambak, huenan di sabuhi yu panay anì endà kumedakel di.

15Sa etaw peampay egpigtamay sa etaw endà duen salà owoy sa etaw peampay egpepion sa tegebael medaet, anan egkelepuhan i Datù Nemula.

16Endà duen nesugatan sa pilak ibayad sa etaw ngahàngahà sa kepangagi di, enù ka endà duen sa ungayà di kumetiig.

17Pulung daa kesehiduway sa etaw teleloyuk, owoy sebuligay sa setelahadiyay amuk duen sa kelikutan da.

18Sa etaw endà duen penemdem daa sa masad mayad utang sa liyu etaw.

19Sa etaw meiyap guminalu, meiyap ma mael salà; owoy sa tegepeoldòlò eg-enggat diyà sa medaet.

20Sa etaw logkù pedu, endà duen sa mepion peinumawen di, owoy medaet sa ketebowon sa tegeakal.

21Amuk ngahàngahà sa batà, mebukul sa lukes di, owoy endà duen keanggan emà sa batà endà duen penemdem.

22Sa kekeanggan lagà sa mepion bulung diyà sa etaw, dodoo lagà sa linadu mekepelengilu tuelan sa kekebukul.

23Kuwaen sa tegebael medaet sa igsunged diyà sa

kenà di endà mehaa etaw anì mesuwì sa ketuu.

²⁴Sa etaw egpeketiig, iya daa sa penemdem di sa milantek baelan di. Dodoo sa ngahà-ngahà, endà duen nesugatan sa egpenemdem di.

²⁵Amuk dupangdupang sa batà, mebukul sa emà di owoy medaet pedu ma sa inay di.

²⁶Sa etaw endà duen salà owoy sa ulu-ulu metudà adat, endà mepion di amuk mepigtamayan da.

²⁷Sa etaw milantek penemdem, egtulikan di sa langun ikagiyen di. Owoy sa etaw melungoy pedu, iya sa etaw épê netiigan.

²⁸Apiya sa ngahàngahà, éhè egoh épê keketiig amuk metemed. Owoy amuk endà iseg di egséléken, éhè egoh épê kekesabut.

20 ¹Sa langun inemen mekehilu owoy wain, iya legkangan sa keséléken owoy baluyen di kuna longetlonget. Endà milantek sa etaw egpalangut.

²Sa kebulit sa datù lagà keinigel sa liyun. Amuk egpebuliten sa etaw sa datù, lagà egpetoyò.

³Egkeiyap guminalu sa etaw ngahàngahà, dodoo meolò sa etaw eg-iwod sa keseginaluway.

⁴Sa tigtu pauken, endà dumadu di amuk sasang

kedadu, huenan di endà duen sa metebas di amuk meuma sa sasang keketu.

⁵Lagà sa wayeg dalem paligi sa penemdem sa sebaen etaw, dodoo sa épê keketiig polo sa sumakug diyà kenagdi danà di takà eg-igsà.

⁶Eg-ikagiyen sa medoo etaw sa egoh da kesaligan, dodoo melikut pengauwen sa etaw tigtu kesaligan.

⁷Metudà adat sa metiengaw etaw, owoy mebagian sa medoo anak di umiling kenagdi.

22 ¹Uman pa mepion sa lalag sa etaw danà sa mepion egbaelan di diyà sa lalag di danà di kawasà.

²Nesetepeng doo sa kawasà etaw owoy sa pubeli, enù ka sebaen i Nemula daa sa migbael kenagda.

³Sa etaw épê medalem penemdem, metiigan di sa medaet tumebow owoy umiwod dahiya. Dodoo sa etaw endà mepion penemdem, endà mesagipà di duu, huenan di mepigtamayan.

⁴Sa etaw épê kekelimedang diyà si Datù Nemula owoy egpetukéy ma, iya sa untung mekuwa di sa medoo langun taman di owoy sa keadat etaw kenagdi owoy sa lalù di ma.

⁵Duen sa medoo lagà litag egpekegapen sa medoo tegebael medaet, dodoo amuk ungayà sa etaw sa egoh di kumelalù, pedyù dahiya.

⁶Tului ko diyà sa anak ko sa mepion baelan di, agulé amuk kumedakel dé, endà sumabuh di mael mepion.

**Ini Sa Medoo Sasà Sa
Etaw Milantek**

(Milantek Kagi 23:19–35)

23 ¹⁹O Aduḡ, dineḡdineḡ ka diyà kenak owoy petiḡtiḡ ka. Penemdem ko sa mepion egbaelan diyà sa hagtay ko. ²⁰Yaka eg-unut-unut ta diyà sa medoo tegepehilu owoy diyà sa medoo meibeg egkaen, ²¹enù ka mekeangay da diyà sa egoh da mepubeli. Amuk takà ka daa tumudug, endà iseg di melugay pelikù ka diyà sa egoh ko maeg.

²²Na, dineḡdineḡ ko sa eg-ikagiyen sa emà ko, enù ka neetaw ka danà di. Owoy amuk kumelukes dé sa inay ko, yaka egpedaet duu.

²³Pengaa ko sa tigtu tuu. Hediya ma pengaa ko sa keketiḡ owoy sa kekesabut owoy sa netiḡan. Yaka egpandayà duu sa egoh di mekedan.

²⁴Tigtu meanggan sa emà sa etaw épê metudà adat. Hediya ma, ipeolòlò sa emà sa anak di épê keketiḡ. ²⁵Huenan di, baeli ko sa pesuwan di ipeolòlò ka sa medoo lukes ko, owoy anggan ko ma sa inay ko.

²⁶O Aduḡ, dineḡdineḡ ka diyà kenak, owoy hahaa ko sa naken binaelan anì ilingan ko.

²⁷Enù ka sa bayi tegepediyangdang owoy sa bayi tegebigà, lagà da sa medalem tosong kenà etaw menabù. ²⁸Eg-angat-angat da lagà sa tegelampas, enù ka egpengauwen da sa maama tolol tumipay diyà sa sawa di.

^{29,30}Na, sa etaw tigtu meibeg eg-inem owoy neketukaw dé mig-inem sa medoo balangan inemen, kagdi sa etaw tigtu mekehiduhidu owoy nedaetan sa pedu di. Owoy takà egbael medaet owoy bélbélen, owoy melalegà temù sa mata di, owoy duen sa medoo palì di dodoo endà netulengan di duu sa pesuwan di nepalian. ³¹Na, yaka egkeakalan na diyà sa wain, apiya di pa tigtu dé melalegà owoy egbuhok dalem basù owoy mepion ma eg-imeluten.

³²Enù ka amuk inemen ko, iya sa ketamanan di kumedaet sa nanam ko lagà ka hinemued uled. ³³Duen sa mehauwan ko mekelimedang, owoy endà kumepion sa penemdem ko owoy sa keikagi ko ma. ³⁴Iya sa penemdem ko lagà ka eghibat dalem baleku diyà teliwadà dagat, owoy lumiguligu ka lagà ka egkeles diyà sa pulu sa tued layag. ³⁵Hê, umikagi ka, guwaen ko, “Petow ki daa duen sa nekesugat kenak, ataw ka binalbal da kéen

aken, dodoo endà daa netulengan ku duu. Amuk egpekelimata a pa, muman a mengaa sa inemen ku.”

Ini Ma Sa Medoo Milantek Kagi I Salomon

(Milantek Kagi 25:11–14, 21–23; 27:1–6; 29:1–27)

25 ¹¹Na, lagà sa bulawan nekesimbul diyà pilak sa keikagi ko nesugat diyà sa egkebaelan etaw.

¹²Amuk duminegdineg sa etaw diyà sa kesasà sa etaw épê keketiig, uman pa milagà sa mekuwa di diyà sa kilagà sa alitis bulawan owoy diyà sa liyu imu-imu bulawan.

¹³Sa etaw kesaligan egsuguen, mekebegay kekeanggan diyà sa etaw migsugù kenagdi, enù ka kagdi lagà sa wayeg megenaw amuk meedup agdaw asal sasang keketu.

¹⁴Sa etaw egpasad megay dodoo endà ipetuu di duu, kagdi lagà sa alung kelamag endà duen udan.

²¹Na, amuk egpeketues sa kuntelà ko, pekaen ko. Owoy amuk eglupahan, peinem ko. ²²Amuk hediya, tigtu memalaan danà sa mepion egbaelan ko diyà kenagdi, owoy si Datù

Nemula sa megay untung diyà keniko.ⁱ

²³Sa ketuu di mekepebulit diyà etaw sa kepelonon lagà ketuu sa kelamag eg-uwit udan.

27 ¹Yaka egpeolòlò duu sa baelan ko simag, enù ka endà netiigan ko duu sa mebaelan ko amuk meuma iya wé.^j

²Na, iya sa mepion umolò keniko sa medoo liyu etaw, dodoo yaka egkemunoy ya eg-olò keniko.

³Apiya di pa mebegat sa batu owoy sa enay, lagà megaen da daa amuk itepeng ta diyà sa medaet binaelan sa dupang etaw.

⁴Mesakitan sa etaw owoy mepasangan ma danà sa kebulit, dodoo uman pa dakel sa kelikutan mehaa sa etaw danà di tegesegunung.

⁵Uman pa mepion amuk indawen ko sa etaw amuk mesetaeng yu kedu diyà sa egoh di egpenemdem sa egoh ko endà eghidu kenagdi.

⁶Uman pa mepion amuk indawen ka sa loyuk ko diyà sa egoh sa kuntelà ko umabay keniko.

29 ¹Sa etaw tapay doo mebagel lingoyen, apiya di pa medoo dé gulê inindaw, petow dé

ⁱ 25:22 Basa ko ma Loma 12:20.

^j 27:1 Basa ko ma Santiyago 4:13–16.

mepigtamayan owoy endà ma dé mekeenaw di.

2Amuk metudà adat sa ulu-ulu diyà sa menuwa, meanggan sa medoo etaw di. Dodoo tumegadoy da amuk tegebael medaet sa ulu-ulu.

3Amuk egpedakelan pedu sa etaw sa keketiig, mebegayan di kekeanggan sa emà di. Dodoo amuk eg-unut-unut diyà sa bayi tegepediyangdang, eglemeten di sa langun taman di.

4Amuk metudà adat sa datù, kumebagel sa segenuwa egsabaan di. Dodoo amuk iya sa pedakelan pedu di sa kekuwa di sunged, pedaetan di sa menuwa di.

5Amuk iwongen sa etaw sa duma di, lagà tinaenan di litag.

6Sa tegebael medaet, lagà ginapen litag danà sa salà di. Dodoo dumuyuy polo sa etaw metudà adat danà da egkeanggan.

7Egtampilan sa etaw metudà adat sa ketuu sa pubeli. Dodoo sa tegebael medaet, endà sagipaen di duu.

8Sa tegepeumàumà, meketemeg medaet diyà sa sebaen menuwa. Dodoo sa épê keketiig, onohon di sa kebulit da.

9Amuk uwiten sa etaw épê keketiig sa ngahàngahà diyà sa

kenà da peantang, endà duen sa mesugatan di enù ka sumalibang polo umolom owoy meumàumà ma.

10Egkelepuhan sa etaw tegeimatay sa etaw metiengaw adat, dodoo sa etaw metudà adat doo sa tumabang kenagda.^k

11Sa ngahàngahà, endà melegen di duu sa kebulit di. Dodoo sa etaw épê keketiig, megaga di lumegen sa pedu di.

12Amuk pigtuuwen sa ulu-ulu sa butbut egdinegen di, mebaluy butbuten ma dé sa langun salu di.

13Sa etaw pubeli owoy sa tegepeumàumà kenagdi, nesetepeng da doo enù ka anan da binegayan i Nemula sa kehagtayan da.

14Amuk metudà sa keantang sa datù diyà sa etaw pubeli, kumelugay sa kedatuan di.

15Amuk indawen ko sa anak ko, umépê keketiig. Dodoo amuk pandayaen sa batà, mekepemala diyà sa inay di.

16Amuk tegebael medaet sa kaunutan diyà sa menuwa, meumanan sa salà sa medoo etaw di. Dodoo mehaa sa etaw metudà adat doo sa egoh da medaetan.

17Amuk indawen ko sa anak ko, begayan di kuna

k 29:10 Mebaluy ma guwaen di, “dodoo egkelukuyan da mimatay sa épê metudà adat.”

kekeanggan owoy kumetanà ma sa pedu ko.

18Sa etaw endà egsakem sa kagi i Nemula, endà melegen da duu sa medaet baelan da. Dodoo meanggan sa etaw egpangunut diyà sa uledin i Nemula.

19Duen sa egsugùsuguen, endà metulù di danà sa keikagi ko daa. Apiya di pa metiigan di sa inikagi ko, endà doo pangunutan di duu.

20Adi-adi pa sa tebowon sa etaw ngahàngahà diyà sa tebowon sa etaw tegepeampay eg-ikagi.

21Amuk egbegayan sa datù sa egsugùsuguen di sumalà dé sa egpegeniyen di edung egoh di batà pelà, meuma doo sa agdaw apelen di sa langun taman sa datù di.

22Sa etaw biglanggeten, kagdi edungan sa keseginaluway, owoy medoo sa kenà di mekesalà danà sa pedu di meedup.

23Sa etaw tegepedakeldakel, meuma doo diyà sa egoh di memalaan, dodoo meadatan polo sa etaw egpetukééy.

24Sa etaw egtabang diyà sa tegepenakaw, lagà kuntelà di mendaa kagdi, enù ka amuk tumulon, mebilanggu, owoy amuk lidungen di, mepigtamayan ma.

25Sa kekelimedang sa etaw diyà sa duma di, iya lagà litag kenà di gapenen. Dodoo amuk egsalig diyà si Datù Nemula, endà duen sa medaet mehaa di.

26Ungayà sa medoo etaw metuuwan sa datù diyà kenagda, dodoo si Datù Nemula daa sa kenà da mekesakem sa ketuu.

27Sa etaw metudà adat, egkelepuhan di sa tegelugi. Hediya ma, egkelepuhan sa tegebael medaet ma sa etaw metiengaw adat.

Ini Sa Medoo Milantek Kagi I Agul

(Milantek Kagi 30:1–14)

30 1Na, ini sa medoo miulan kagi i Agul anak i Haki. Mig-ikagi, guwaen di, “Mediyù Nemula i diyà kenak, huenan di endà duen sa mepion egkebaelan ku.¹ 2Diyà sa langun etaw, aken sa tigtu endà duen netiigan, owoy endà ma duen sa kekesabut ku. 3Endà duen sa keketiig ku, owoy endà ma duen sa netiigan ku denu si Nemula.

4“Endà duen sa mebatun diyà langit owoy sa petuntun, liyu daa si Nemula. Ngadan di etaw sa mekegaga kumemkem sa kelamag? Ngadan di etaw mekegaga mesung sa dagat diyà

¹ 30:1 Mebaluy ma guwaen di, “Mig-ikagi sa maama diyà si Itiyél owoy diyà si Ukal.”

sa ginis di? Ngadan di etaw sa migbael sa ketamanan siini uwang tanà? Ngadan di ya, owoy ngadan sa anak di? Tulon ko diyà kenak amuk netiigan ko.

5“Anan meketuu sa langun kagi i Nemula. Kagdi lagà sa kelasag igdungdung sa langun etaw egسالig diyà kenagdi.

6Amuk egdugangan ko sa kagi di, indawen di kuna, owoy mehaa polo sa niko kebutbut.

7“O Datù Nemula, duwa sa pegeniyen ku diyà keniko diyà sa egoh ku endà pelà mematay.

8Muna, tabangi ko aken anì endà mekebutbut a. Sa keduwa di, yaka egpekawasà kenak owoy yaka ma egpepubeli kenak. Begayi ko daa aken sa mekeenget diyà sa hagtay ku.

9Enù ka amuk temù a kumawasà, petow ki daa iniyugan ku kuna owoy endà dé sumalig a diyà keniko. Dodoo amuk temù a ma mepubeli, petow ki daa mekepenakaw a owoy mesumbung ku sa mapulù ngadan ko, o Nemula.”

10Yaka egsumbung duu sa egسugùسuguen sa datù diyà sa datù di, enù ka amuk baelan ko iya wé, tubaden di kuna owoy pesalaen di ma kuna danà sa binaelan ko.

11Duen sa etaw eg-amuwen da sa emà da owoy medaet ma sa ikagiyen da diyà sa inay da.

12Duen ma etaw guwaen da dò anan metiengaw sa egbaelan

da, dodoo tètê da polo danà sa salà da.

13Duen ma etaw tigtu egpeolòlò, guwaen da dò endà duen meketepeng diyà sa mepion binaelan da.

14Duen ma etaw lagà eg-amahen da sa etaw pubeli owoy sa endà duen negaga, enù ka tigtu egpelihayen da kagda.

Ini Sa Medoo Sasà Diyà Sa Datù

31 1Ini sa medoo igسالà sa inay i Limuwél diyà kenagdi, sa datù egoh anay diyà sa tanà Maasa. 2Guwaen di, “O anak ku tigtu eghiduwan ku, kuna sa anak ku igbegay i Nemula danà sa kesimbà ku diyà kenagdi. Huenan di, dinegdineg ko sa eg-ikagiyen ku diyà keniko. 3Yaka eglemet duu sa bagel ko owoy sa pilak ko diyà sa medoo bayi, enù ka medoo dé sa datù nedaetan danà iya wé.

4“O Limuwél, endà mepion di amuk tegeinem wain sa medoo datù, owoy endà ma mepion di amuk egkeiyap sa medoo ulu-ulu uminem sa mekehilu. 5Enù ka amuk hiluwen da dé, melipengan da sa medoo uledin owoy endà sagipaen da duu sa ketuu sa medoo pubeli. 6Iya daa sa peinem ko mekehilu sa etaw buyu dé egkematay owoy sa etaw tigtu egkepasangan. 7Peinem ko kagda anì melipengan da sa egoh da

tigtu pubeli owoy tigtu egkebukul.

8“Dodoo kuna, ikagi ka anì metabangan ko sa medoo etaw endà duen negaga danà sa keikagi ko metudà, owoy tampili ko ma sa ketuu sa medoo etaw egkepelihay. 9Petudà ko sa keantang ko, owoy tampili ko sa ketuu sa medoo etaw pubeli owoy endà duen negaga.”

Ini Denu Sa Sawa Mepion Pedu

10Na, tigtu melikut pengauwen sa bayi sawaen épê mepion pedu, enù ka uman pa milagà diyà sa medoo mapulù imu-imu. 11Tigtu egسالig sa maama sawa di diyà kenagdi, owoy megulub ma sa mepion keugpà di. 12Taman sa lugay di nehagtay siedò bayi, endà baelan di duu sa tolol mekepedaet diyà sa maama sawa di.

13Takà egpengaa sa bayi sa tigtu mepion habelen di^m owoy tigtu ma megelol eghabel ginis. 14Kagdi sa lagà kumpit eg-uwit sa medoo langun taman kedu mediyù dò, enù ka umuwit ma kaenen kedu diyà sa mediyù menuwa. 15Umenaw dé egoh di egkawatkawat pelà anì ilegaen di sa kaenen sa medoo etaw diyà sa dalesan di, owoy

ikagiyan di ma sa medoo egsugùsuguen di denu sa hagda galebek. 16Telowen di sa tanà egdagangen enù ka beliyen di, owoy hemulaan di danà sa pilak nekuwa di egpantiyali.

17Mebagel owoy tigtu megelol eggalebek. 18Nettiigan di sa nesugat baelan di diyà sa kedagangdagang, huenan di apiya sigep dé tapay doo eggalebek. 19Egpeigesan di dé egketeng sa medoo tanul anì habelen di.

20Endà laguken di, enù ka metawag egbegay diyà sa medoo etaw pubeli.

21Na, amuk meuma sa sasang megenaw, endà mebukul di enù ka tapay dé duen sa medoo mekepal kawal atung gamiten sa medoo etaw diyà sa dalesan di. 22Egpeigesan di dé egbael sa medoo mekepal kayab ilapin diyà sa kateli. Owoy igkawal di ma sa tigtu mepion ginis owoy metolol.

23Meadatan diyà sa menuwa da sa maama sawa di, owoy kagdi ma sa sebaen ulu-ulu diyà sa menuwa da.

24Egtebilen sa bayi sa medoo kawal owoy sabitan anì dagangen di diyà sa medoo tegedagang.

25Mebagel ma owoy meadatan sa medoo etaw, owoy

^m 31:13 Kinuwa di sa bulbul kebilibili owoy sa inay lino owoy egbaelan di tanul owoy egtaliyen di.

endà ma melimedangan di diyà sa medoo umukit. ²⁶Anan milantek sa keikagi di, owoy mepion sa medoo sasà di. ²⁷Tigtu megelol owoy egtulikan di sa medoo egbaelan diyà sa dalesan di.

²⁸Eg-oloen sa medoo anak di kagdi. Hediya ma sa maama sawa di, eg-olò ma. ²⁹Eg-ikagi, guwaen di, “Medoo sa maama épê sawa mipedu, dodoo endà

duen sa meketepeng diyà keniko.”

³⁰Mebaluy meakalan sa etaw danà sa adat sa duma di, owoy melemu ma mekedan sa ketolol sa bayi, dodoo meolò polo sa bayi épê kekelimedang diyà si Nemula. ³¹Meolò danà sa langun egbaelan di, owoy meadatan sa langun etaw ma kagdi i.